ARBEIDSRETTEN

Lønn – fagbrevtillegg. Særavtaler.
Overenskomst 109 for farmasøytiske bedrifter mellom LO og NHO har bestemmelser om minstesats for fagbrevtillegg. Frem til 2024 var det ulik sats for fagbrev nummer én og fagbrev nummer to, hvor det for fagbrev nummer to skulle betales ½ fagbrevtillegg beregnet av overenskomstens fagbrevsats. Ved tariffrevisjonen 2024 tok man ut bestemmelsen om at tillegget for fagbrev nummer to var ½ fagbrevsats. Spørsmålet var om minstesatsen i overenskomsten gjaldt hvis de lokale partene har avtalt høyere sats for fagbrev nummer én. Arbeidsrettens flertall kom til at endringen i overenskomsten innebar at utgangspunktet var at det lokalt avtalte tillegget gjaldt for begge fagbrev, med mindre den lokale avtalen bestemte noe annet. I det konkrete tilfellet hadde de lokale partene til hensikt å gjennomføre den nye reguleringen i overenskomsten, slik at de lokale, høyere fagbrevtillegget gjaldt for begge fagbrevene. Dissens 5–2.

Dom 16. oktober 2026 i
sak nr. 26/11, AR-2026-32
Landsorganisasjonen i Norge (advokat Fredrik Jadar) mot 1. Næringslivets Hovedorganisasjon og 2. Norgesplaster AS (advokat Helene Larsen Brustad. Rettslig medhjelper: Advokat Torunn Margrethe Hardeland).

Dommere: Tron Løkken Sundet, Eli Mette Jarbo, Marianne Jenum Hotvedt, Tor-Arne Solbakken, Rolf Andreas Negård, Jan Olav Andersen og Knut-Marius Sture.

(1) Saken gjelder spørsmål om minstesatsen for fagbrevtillegg som følger av bestemmelser i overenskomsten gjelder for rett til tillegg for fagbrev nummer to hvis det er avtalt en høyere sats for fagbrev nummer én.

(2) Partene er bundet av overenskomst 109 for farmasøytiske bedrifter mellom Landsorganisasjonen i Norge (LO)/Forbundet Styrke (Styrke) og Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)/Norsk Industri. Tvisten gjelder overenskomsten for tariffperioden 2024–2026. Overenskomsten er gjort gjeldende for Norgesplaster AS.

(3) Overenskomsten § 3 «Alminnelige lønnsbestemmelser» har i punkt 3.1.4 bestemmelser om fagtillegg og lyder:

> «3.1.4 Fagtillegg
> Som fagarbeidere skal normalt kun godkjennes ansatte med relevant offentlig fagbrev.
> For fagarbeidere med relevant fagbrev er tillegget kr. 18,00 pr. time med mindre partene blir enige om noe annet.
> For relevant offentlig fagbrev, relevant fagskole og/eller relevant bachelorgrad som dekker bedriftens behov, betales et fagbrevtillegg.
> Maksimal ytelse etter bestemmelsen er 2 fagbrevtillegg.»

(4) Punkt 3.1.4 er en minstelønnsbestemmelse, slik at de lokale partene kan avtale høyere satser for fagbrev.

(5) Bestemmelsen gir rett til tillegg for inntil to fagbrev. Frem til 2024 var det ulik minstesats for fagbrev nummer én og fagbrev nummer to, men dette ble endret i tariffrevisjonen i 2024.

(6) **Bakgrunnen for den gjeldende bestemmelsen om fagbrevtillegg**

(7) Bestemmelsene om fagbrevtillegg hadde frem til 2024 slik utforming:

> «3.1.4 Fagtillegg
> Som fagarbeidere skal normalt kun godkjennes ansatte med relevant offentlig fagbrev.
> For fagarbeidere med relevant fagbrev er tillegget kr. 15,00 pr. time med mindre partene blir enige om noe annet.
> For relevant offentlig fagbrev nr. 2 som dekker bedriftens behov, betales ytterligere minst et ½ fagtillegg beregnet av overenskomstens fagbrevsats.
> Relevant fagskole og/eller relevant bachelorgrad, godskrives på samme måte som relevant offentlig fagbrev nr. 2 med ½ fagbrevtillegg, beregnet av overenskomstens fagbrevsats.
> Maksimal ytelse etter bestemmelsen er 1,5 fagbrevtillegg.»

(8) Bestemmelsen hadde differensierte satser for fagbrevtillegg. Fagbrevtillegget var som utgangspunkt kr 15, men for fagbrev nummer to var satsen 50 % «beregnet av overenskomstens fagbrevsats».

(9) I tariffrevisjonen 2024 krevde Styrke en rekke endringer i bestemmelsen. I krav nr. 1, fremsatt 14. mai 2024 kl. 1033, heter det:

> «Fagtillegget økes til 20 kr
> 3. avsnitt: For relevant offentlig fagbrev nr 2 som dekker bedriftens behov betales fullt fagtillegg

4. avsnitt: Relevant fagskole og/eller relevant bachelorgrad, godskrives på samme måte som relevant offentlig fagbrev nr. 2 med ½ fullt fagbrevtillegg. ~~beregnet av overenskomstens fagbrevsats.~~

~~Maksimal ytelse er 1,5 fagbrevtillegg.»~~

(10) Dette var dels et krav om justering av satsen for begge fagbrevene og dels om endringer i avtaleteksten, i kravet markert ved overstrykninger av tekst som skulle slettes.

(11) Styrke krevde en økning av det generelle fagbrevtillegget og en økning av satsen for fagbrev nummer to og annen relevant kompetanse. Satsen for fagbrev nummer to ble krevd hevet fra et minstetillegg på 50 % av overenskomstens fagbrevtillegg til «fullt fagbrevtillegg». Norsk Industri avviste kravet.

(12) Styrke fastholdt kravet. I Norsk Industris tilbud nr. 5, fremsatt 16. mai kl. 0100, ble det foreslått endringer i avtaleteksten, og at det generelle fagbrevtillegget ble hevet til kr 16,34. I tilbudet heter det:

«3.1.4 Fagtillegg

Som fagarbeidere skal normalt kun godkjennes ansatte med relevant offentlig fagbrev.

For fagarbeidere med relevant fagbrev er tillegget kr. ~~15,00~~ 16,34 pr. time med mindre partene blir enige om noe annet.

For relevant offentlig fagbrev, relevant fagskole og/eller relevant bachelorgrad ~~nr. 2~~ som dekker bedriftens behov, betales et fagbrevtillegg. ~~ytterligere minst et ½ fagtillegg beregnet av overenskomstens fagbrevsats.~~

~~Relevant fagskole og/eller relevant bachelorgrad, godskrives på samme måte som relevant offentlig fagbrev nr. 2 med ½ fagbrevtillegg, beregnet av overenskomstens fagbrevsats.~~

Maksimal ytelse etter bestemmelsen er ~~1,5~~ 2 fagbrevtillegg.»

(13) Dette ble den endelige avtaleteksten, men slik at tillegget for fagbrev ble justert til kr 18. Forhandlingene ble avsluttet med enighet 16. mai 2024.

(14) **Bakgrunnen for tvisten**

(15) Forhandlinger mellom Norgesplaster AS og Styrke om lønnsoppgjøret i 2024 ble gjennomført i perioden 18. april–5. juni 2024. Lønn og tillegg ble justert med 5,2 %. I protokollen signert 6. juni heter det om fagbrevtillegg:

«I tillegg vil ny ordning, sentralt fremforhandlet, for flere fagbrev etterfølges. Det vil si at 100 % fagbrevtillegg utbetales oppad til 2 stk. relevante fagbrev.»

(16) Bedriften reviderte lønnsmatrisen med justering av fagbrevtillegget. Satsen for fagbrev nummer to ble også oppjustert, men til overenskomstens minstesats, og ikke til den satsen de lokale partene hadde avtalt for fagbrev nummer én.

(17) Styrke gjorde gjeldende at det skulle betales fagbrevtillegg i henhold til bedriftens sats for fagbrev. Bedriften bestred dette. I protokoll fra tvisteforhandlinger 12. september 2024 er partenes anførsler gjengitt slik:

> «Bedriften tolker det som at det skal betales etter overenskomstens satser for fagbrev nr 2, for tiden kr 18 pr time. Denne tolkningen kommer fra sentralt hold.
>
> Foreningen tolker det som at det skal betales fullt fagbrevtillegg i henhold til bedriftens fagbrev satser, for tiden kr 34. Denne tolkningen kommer etter dialog med forbundet.»

(18) Tvisteforhandlinger mellom Styrke og Norsk Industri ble gjennomført 25. oktober 2024. I protokollen er partenes anførsler gjengitt slik:

> «Forbundet Styrke anfører:
>
> Etter de sentrale forhandlingene på Farmasøytisk overenskomst har det oppstått en tvist i bedriften Norgesplaster AS vedr. avlønning av fagbrevtillegg nr. 2.
>
> Overenskomsten er en minstelønnsoverenskomst. Partene på bedriften forutsettes å avtale lokal overbygning når det gjelder lønn. I de fleste bedrifter er det også avtalt høyere satser på ulike tillegg i overenskomsten.
>
> § 3.1.4 omhandler fagtillegg. Tidligere har det blitt gitt et halvt fagtillegg for relevant fagbrev nr. 2.
>
> Totalt kunne man oppnå 1½ fagtillegg. Bestemmelsen hadde en formulering som viste at dette tillegget skulle beregnes av overenskomstens sats.
>
> I tariffoppgjøret krevde Forbundet Styrke denne setningen strøket. Det fremkommer ingen skriftlig dokumentasjon på at Norsk Industri har vært uenig i dette. Tvert imot så har de i sitt tilbud nr. 3 akseptert vårt forslag til strøket tekst.
>
> De lokale parter på Norgesplaster AS har avtalt et fagtillegg som er høyere enn overenskomstens. Der partene på bedriften er enige i at ansatte har 2 relevante fagbrev så skal disse vurderes likt lønnsmessig. Dette var intensjonen i det sentrale lønnsoppgjøret ved ä fjerne setningen: «beregnet av overenskomstens fagbrevsats.
>
> Norsk Industri anfører:
>
> Norsk Industri deler ikke forbundets syn på saken.
>
> Endringen av ordlyden 5 3 pkt. 3.1.4 i årets tariffoppgjør innebærer kun en språklig forenkling. Det er fremdeles overenskomstens fagbrevsats det vises til i pkt. 3.1.4.
>
> I henhold til § 3 pkt. 3.1.4 annet ledd er fagbrevtillegget kr. 18 med mindre partene blir enige om noe annet. Lokale parter er ikke enige om en annen sats for fagbrev nr. 2.»

(19) Tvisteforhandlinger mellom LO og NHO ble gjennomført 17. november 2025. I protokollen heter det:

> «LOs syn
>
> Dagens ordlyd i overenskomsten § 3.1.4 om fagbrevtillegg gir ingen støtte til at relevant fagbrev nr. 2 kun skal lønnes med overenskomstens minstesats og ikke etter den sats som

partene har avtalt for fagbrev nr. 1. Den sats som partene har avtalt for fagbrev nr. 1, vil uten videre også gjelde som sats for fagbrev nr. 2. I dag utgjør fagbrevtillegget kr. 36,- per time. Det vil si at to relevante fagbrev berettiger til et tillegg på kr. 72,- per time.

Ved hovedoppgjøret i 2024 ble tidligere tekst i overenskomsten om at fagbrevtillegget for fagbrev nr. 2 skal beregnes «av overenskomstens fagbrevsats», strøket. Kravet fra Styrke ble akseptert av Norsk Industri under forhandlingene, slik tariffhistorikken viser.

Flere bedrifter har praktisert avlønningen av fagbrevtillegg nr. 2 i samsvar med LOs syn, herunder GE Healthcare og Halden Pharma. Disse bedriftene var representert i Norsk Industris forhandlingsutvalg under tarifforhandlingene i 2024. Bedriftenes etterfølgende praktisering bekrefter at LOs forståelse av overenskomsten er den riktige.

Etterbetaling kreves for berørte arbeidstakere i Norgesplaster AS.

NHOs syn

NHO deler ikke LOs syn når det gjelder forståelsen av§ 3 pkt 3.1.4, og heller ikke hva endringen i bestemmelsen i 2024-oppgjøret bestod i. NHO mener at bedriften ikke har opptrådt tariffstridig, og at overenskomstens § 3.1.4 ikke gir grunnlag for å utbetale fagbrevtillegg nr. 2 etter samme sats som for fagbrev nr. 1. Etter NHOs forståelse skal relevant fagbrev nr. 2 kun lønnes med overenskomstens minstesats, slik tidligere praksis og tariffhistorikk tilsier. Endringen i ordlyden ved oppgjøret i 2024 var ikke ment å endre denne forståelsen, men var kun en språklig forenkling

Det er fremdeles overenskomstens fagbrevsats det vises til i pkt 3.1.4. I henhold til bestemmelsens annet ledd er fagbrevtillegget kr 18 med mindre partene blir enige om noe annet. Lokale parter er ikke enige om en annen sats for fagbrev nr 2.

NHO viser til at det er variasjon i praksis blant bedriftene, og at det ikke foreligger enighet mellom partene om LOs tolkning.

På denne bakgrunn kan NHO ikke imøtekomme kravet om etterbetaling for arbeidstakere ved Norgesplaster AS.»

(20) LO tok ut stevning for Arbeidsretten 27. februar 2026. Det var i stevningen nedlagt slik påstand:

«1. Overenskomst nr. 109 for farmasøytiske bedrifter (2024-2026) pkt. 3.1.4 er slik å forstå at relevant fagbrev nr. 2 lønnes etter samme sats som for relevant fagbrev nr. 1, begrenset oppad til 2 fagbrevtillegg.

2. Norgesplaster AS etterbetaler til berørte arbeidstakere i samsvar med påstanden pkt. 1.»

(21) NHO innga tilsvar 7. april 2026 hvor det ble nedlagt slik påstand:

«1. Overenskomst nr. 109 for farmasøytiske bedrifter (2024–2026) pkt. 3.1.4 er slik å forstå at partene kun er forpliktet til å følge overenskomstens minstesats for både fagbrev nr. 1 og fagbrev nr. 2, og at satsfastsettelse utover dette ligger innenfor partenes avtalefrihet.

2. Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) og Norgesplaster frifinnes.»

(22) I prosesskriv 23. april 2026 nedla saksøker likelydende påstand som i tilsvaret. I prosesskrivet uttales det:

«Når NHO nå har nedlagt påstand om avtalefrihet for inntil to fagbrev, må denne avtalefriheten også respekteres og etterleves av bedriften.»

(23) Hovedforhandling ble gjennomført 21.–22. september 2026. Tre partsrepresentanter og fire vitner avga forklaring. Ett vitne avga forklaring som fjernavhør, jf. arbeidstvistloven § 51 første ledd siste setning og tvisteloven § 21-10. Det ble fremlagt slik dokumentasjon som fremgår av rettsboken.

(24) **Partenes påstandsgrunnlag og påstander**

(25) *Landsorganisasjonen i Norge* har i korte trekk anført:

(26) Etter overenskomsten skal «tillegget» for fagbrev minst være kr 18. Det er den som mener det skal gjelde en differensiert sats som må godtgjøre dette. Byrden med å oppnå avtale om differensierte satser for flere relevante fagbrev, ligger derfor på arbeidsgiver.

(27) Bruken av bestemt form tilsier at overenskomsten legger opp til at det skal være lik sats for hvert fagbrev. Henvisningen i tredje og fjerde avsnitt til «fagbrevtillegg» må forstås slik at det skal gis ett tillegg – «et fagbrevtillegg» – for hvert fagbrev, og at tillegget som utgangspunkt skal være likt. Det er ingen holdepunkter for at minstesatsen er utgangspunktet for det andre fagbrevet hvis de lokale partene har avtalt høyere sats for det første fagbrevet.

(28) Den tidligere bestemmelsen hadde en lavere minstesats for fagbrev nummer to. Dette ble endret i 2024 da man fjernet den lavere minstesatsen. Etter endringen gjelder den lokalt avtalte fagbrevsatsen fullt ut for begge relevante fagbrev, med mindre det foreligger avtale om noe annet.

(29) Styrkes krav om endringer i bestemmelsen ble klart markert overfor motparten. Det var tydelig hvilken tekst som var tatt ut og hva som var tilføyd. Norsk Industri ga aldri uttrykk for at kravet var uklart. Norsk Industri fremla utkast til avtaletekst hvor Styrkes endringer var akseptert. Norsk Industri må selv bære risikoen for egne forutsetninger.

(30) Den lokale avtalen i Norgesplaster AS viser at man forlot det gamle systemet og at det heretter skulle være samme sats for begge fagbrevene. I tvisteforhandlingene gjorde bedriften ikke gjeldende at det var avtalt en differensiert sats, men viste i stedet til at dette var et krav etter overenskomsten

og at denne tolkningen hadde kommet fra sentralt hold. Det viser at bedriften ikke hadde tatt innover seg den nye reguleringen.

(31) Lønnsmatrisen som arbeidsgiver utarbeider i etterkant av lønnsforhandlingene kan ikke begrunne en differensiert sats. Matrisen forelå ikke da man opprettet protokollen fra de lokale forhandlingene, og den reflekterer ikke noe det er enighet om.

(32) Etterbetaling skal skje fra virkningstidspunktet for lønnsoppgjøret. Bedriftens tilkjennegivelse i lønnsprotokollen viser at hensikten var å gjennomføre de nye satsene fra dette tidspunktet. Bedriften er da ikke i god tro om et eventuelt etterbetalingskrav. Under enhver omstendighet er markeringstidspunktet ikke senere enn da den lokale tvisteprotokollen ble utarbeidet 12. september 2024. De saksøkte fremmet heller ikke innsigelser til etterbetalingskravet før i sluttinnlegget 9. september 2026.

(33) Det er nedlagt slik påstand:

> «1. Overenskomst nr. 109 for farmasøytiske bedrifter (2024-2026) pkt. 3.1.4 er slik å forstå at partene kun er forpliktet til å følge overenskomstens minstesats for både fagbrev nr. 1 og fagbrev nr. 2, og at satsfastsettelse utover dette ligger innenfor partenes avtalefrihet.
>
> 2. I mangel av avtale om sats for fagbrev nr. 2 som avviker fra den sats for relevant fagbrev som partene har avtalt, gjelder avtalt sats for begge fagbrev.
>
> 3. Norgesplaster AS etterbetaler til berørte arbeidstakere i samsvar med påstanden pkt. 1 og pkt. 2, jf. lokal lønnsprotokoll av 06.06.2024.»

(34) *Næringslivets Hovedorganisasjon* og *Norgesplaster AS* har i korte trekk anført:

(35) Overenskomsten fastsetter en sentral sats for fagbrevtillegget og åpner for at partene lokalt kan avtale en annen sats. Den lokale avtalefriheten må ses i sammenheng med at virksomhetenes kompetansebehov varierer. Det kan i noen virksomheter være naturlig med høyere sats for begge fagbrevene, mens det i andre er naturlig med en differensiert sats. Dette er overlatt til de lokale partene. Partene har i overenskomsten ikke bestemt at en lokalt avtalt høyere sats for fagbrev nummer én automatisk skal anvendes for fagbrev nummer to.

(36) Ordlyden taler klart for at minstesatsen i overenskomsten gjelder generelt som minstesatsen for fagbrevtillegg etter punkt 3.1.4. Utgangspunktet er at tillegget for fagbrev nummer én er på kr 18, med mindre partene avtaler noe annet.

Ytterligere relevant kompetanse kan gi rett til nok ett fagbrevtillegg, men maksimal ytelse er to tillegg. Ordlyden krever ikke at disse tilleggene er like store. Tredje ledd gjelder en annen type kompetanse, og viser at det ikke er gitt at det skal være lik kompensasjon.

(37) Endringen i 2024 innførte en lik sentral minstesats for fagbrevtillegg. Mens tillegget for fagbrev nummer to tidligere var halvparten av overenskomstens sats, skulle den heretter tilsvare ett fagbrevtillegg etter satsen i overenskomsten. Dette ble lagt til grunn da man oppdaterte de lokale satsene for fagbrev nummer to.

(38) Norsk Industri la i rammeberegningene til grunn at tillegget for fagbrev nummer to var den sentrale minstesatsen, selv om man var kjent med at den lokale satsen for fagbrev nummer to kunne være høyere. Man avtalte at den sentrale minstesatsen for det andre fagbrevet skulle økes til et helt minstetillegg. Det var ikke hensikten å innføre et utgangspunkt om at lokalt avtalte, høyere satser skulle gjelde for begge fagbrevene. Det er derfor ingen bransjepraksis som taler for at satsene som utgangspunkt skal være identiske.

(39) Norgesplaster AS hadde differensierte satser. Etter tariffrevisjonen ble de lokale partene enige om å øke tillegget for fagbrev nummer to til overenskomstens minstesats. Dette følger av presiseringen om at tillegget heretter skulle være «100 % fagbrevtillegg».

(40) Subsidiært gjøres det gjeldende at etterbetaling ikke kan kreves fra den lokale lønnsprotokollen ble opprettet 6. juni 2024. Et konkret krav om etterbetaling ble først fremsatt i de sentrale tvisteforhandlingene 21. oktober 2025.

(41) Det er nedlagt slik påstand:

«Næringslivets Hovedorganisasjon og Norgesplaster AS frifinnes.»

(42) **Arbeidsrettens merknader**

(43) LO har nedlagt to tolkningspåstander i saken. Påstandens punkt 1 gjelder krav om dom for at overenskomsten må forstås slik at partene bare er forpliktet til å følge overenskomstens minstesats for fagbrev nummer én og fagbrev

nummer to hvis dette er avtalt. Bakgrunnen for påstanden er at LO tolket NHO dithen at minstesatsen var ufravikelig for fagbrev nummer to. NHO presiserte i tilsvaret at minstesatsen gjelder med mindre en høyere sats er avtalt. På grunnlag av denne enigheten avsies det dom i samsvar med påstandens punkt 1.

(44) Påstandens punkt 2 gjelder hvilket fagbrevtillegg som skal betales for fagbrev nummer to. LO gjør gjeldende at utgangspunktet er at arbeidsgiver for fagbrev nummer to skal anvende den satsen som er avtalt lokalt for fagbrev nummer én, med mindre de lokale partene har avtalt noe annet. Det gjøres i korte trekk gjeldende at overenskomsten punkt 3.1.4 tredje ledd bygger på et utgangspunkt om at fagtillegget skal være likt for begge fagbrev.

(45) Spørsmålet er etter dette om overenskomsten punkt 3.1.4 tredje ledd må forstås slik at de lokale partene bare kan anvende overenskomstens minstesats for fagbrev nummer to såfremt dette følger av den lokale avtalen.

(46) Etter parts- og vitneforklaringene må det legges til grunn at tolkningsspørsmålet i saken ikke ble tatt opp under forhandlingene om endringene i bestemmelsen i 2024. Tolkningen må derfor løses på grunnlag av avtalens utforming og kontekst.

(47) I denne tolkningen har Arbeidsretten delt seg i et flertall og et mindretall. Arbeidsrettens flertall, dommerne *Jarbo, Hotvedt, Solbakken, Sture* og *Andersen* har kommet til at LO må få medhold i påstandens punkt 2 og vil bemerke:

(48) Frem til 2024 hadde overenskomsten differensierte satser for fagtillegg. Overenskomsten hadde en minstesats på kr 15 for det første fagbrevet. For det andre fagbrevet var tillegget «½ fagtillegg beregnet av overenskomstens fagbrevsats». Maksimal ytelse var 1 ½ fagbrevtillegg.

(49) Etter tariffrevisjonen i 2024 gjelder det etter ordlyden i andre og tredje ledd ingen differensiert sats for fagbrev nummer én og to. Ved tariffrevisjonen ble bestemmelsen om at fagbrev nummer to skulle godtgjøres med «minst et ½ fagtillegg beregnet av overenskomstens fagbrevsats» fjernet. Samtidig avtalte

partene at det maksimalt kunne ytes to fagbrevtillegg. Det er ubestridt at de lokale parter kan avtale lavere tillegg for fagbrev nummer to enn for fagbrev nummer én så lenge satsen ikke ligger under minstesatsen på kr 18 pr time. Men i mangel av slik avtale for fagbrev nummer to, står man etter ordlyden igjen med det lokalt avtalte fagbrevtillegget som etter en naturlig forståelse må gjelde for begge fagbrevene.

(50) Det er dermed naturlig å legge LOs forståelse til grunn, dvs. at andre ledd i utgangspunktet gjelder for begge fagbrevtilleggene, om ikke annet er avtalt. Av dette må også følge at en lokal avtale om fagbrevtillegg må gjelde for begge fagbrevene, hvis ikke partene er blitt enige om noe annet. Dette er etter ordlyden en vesentlig realitetsendring. I kravet fra Styrke var det klart markert gjennom endringene i avtaleteksten at tillegget for fagbrev nummer to ikke lenger skulle utgjøre ½ fagbrevsats og ikke lenger skulle beregnes av overenskomstens fagbrevsats. Kravet var at det skulle betales et fagbrevtillegg, uten at dette uttrykkelig ble knyttet til minstesatsen for fagbrev nummer én. Norsk Industri tok ikke forbehold mot denne endringen. Det var heller ikke inntatt noen presiseringer i utkastet til avtaletekst som ble utarbeidet av Norsk Industri.

(51) Saksøkte har vist til at man i vurderingen av hvilke konsekvenser endringen hadde, la til grunn at det var minstesatsen som skulle gjelde for fagbrev nummer to. Norsk Industris interne rammeberegninger eller etterfølgende sprikende lokal praksis, kan etter flertallets syn ikke rokke ved en klar ordlydsendring.

(52) På denne bakgrunn må overenskomsten punkt 3.1.4 tredje ledd forstås slik at de lokale partene bare kan anvende overenskomstens minstesats for fagbrev nummer to såfremt dette følger av den lokale avtalen.

(53) Arbeidsrettens mindretall, dommerne *Sundet* og *Negård*, har kommet til at LO ikke kan få medhold i påstandens punkt 2 og vil bemerke:

(54) Overenskomsten punkt 3.1.4 tredje ledd bestemmer at det skal betales et fagbrevtillegg, men angir ikke uttrykkelig noen minstesats for tillegget. Selv om det etter ordlyden ikke gjelder en minstesats for tillegget som skal gis for

fagbrev nummer to, må det legges til grunn at det ikke har vært partenes hensikt å åpne for at de lokale partene for fagbrev nummer to skal kunne avtale tillegg som er lavere enn det som følger av punkt 3.1.4 andre ledd. Det viser at bestemmelsen ikke kan forstås strengt etter ordlyden.

(55) Spørsmålet er om formuleringen «betales et fagbrevtillegg» må forstås slik at den viser til det tillegget som følger av den anvendelige særavtalen eller om den viser til minstesatsen som følger av overenskomsten. Etter mindretallets vurdering må det på bakgrunn av ordlyden, sammenhengen i bestemmelsen og tariffhistorikken legges til grunn at henvisningen er til minstesatsen i overenskomsten.

(56) Formuleringen «et fagbrevtillegg» gir i seg selv ingen henvisning til eventuelle lokale avtaler. Selv om begrepet fagbrevtillegg ikke er definert i tredje ledd, er det – når overenskomsten selv har en fagbrevsats – ut fra sammenhengen i punkt 3.1.4 naturlig å forstå den slik at den viser til det fagbrevtillegget som er fastsatt i punkt 3.1.4 andre ledd.

(57) Denne forståelsen har også støtte i tariffkravet fra Styrke. Presiseringen om at det etter tredje ledd skulle betales «fullt fagtillegg» og etter fjerde ledd «fullt fagbrevtillegg» må naturlig forstås slik at det er minstesatsens størrelse som skal endres. Fullt tillegg må forstås som noe annet enn et halvt tillegg, og i begge tilfeller er det overenskomstens minstesats man har for øye. Med denne endringen i minstesatsens størrelse var det naturlig å ta ut presiseringen om at beregningen skulle skje på grunnlag av overenskomstens fagbrevsats. Når denne henvisningen ble tatt ut, men overenskomsten fortsatt har en minstesats for fagbrevtillegg, er det naturlig å forstå begrepet fagtillegg som det tillegget overenskomsten fastsetter. Den endringen partene ble enige om, var med andre ord at fagbrevtillegget minst skulle være 100 % av overenskomstens minstesats, i motsetning til 50 % under tidligere tariffregulering. Den avtaleteksten som ble utarbeidet av Norsk Industri gjennom forenklingen «et fagbrevtillegg» og ved at tidligere tredje og fjerde ledd ble slått sammen til én bestemmelse, viser at det for disse heretter skulle betales et fullt tillegg, som motsetning til et halvt tillegg.

(58) Overenskomsten er en minstelønnsoverenskomst, hvor det er overlatt til de lokale partene gjennom reelle forhandlinger å finne frem til hva som vil være et passende tillegg for det andre fagbrevet. Bedriftenes kompetansebehov varierer, slik at lokale vurderinger av satsen for fagbrev nummer to er viktige. LOs tolkning innebærer at minstesatsen kun gjelder for fagbrev nummer to hvis dette uttrykkelig følger av særavtalen. Hvis de sentrale partene hadde ment å oppstille andre føringer for de lokale forhandlingene enn en minstesats, måtte dette ha et klarere og mer presist holdepunkt i ordlyden, forhandlingene eller andre kilder. Det finnes ikke i dette tilfellet.

(59) *Krav på etterbetaling til ansatte i Norgesplaster AS*

(60) LO har i påstandens punkt 3 krevd dom for at bedriften er tariffrettslig forpliktet til å etterbetale berørte arbeidstakere fra tidspunktet for inngåelsen av den lokale lønnsprotokollen 6. juni 2024.

(61) I protokollen av 6. juni 2024 fra forhandlingene mellom Styrke og Norgesplaster AS heter det om fagtillegget:

> «I tillegg vil ny ordning, sentralt fremforhandlet, for flere fagbrev etterfølges. Det vil si at 100 % fagbrevtillegg utbetales oppad til 2 stk. relevante fagbrev.»

(62) Bedriften hadde frem til tariffrevisjonen en lønnsmatrise hvor fagbrevtillegget for fagbrev nummer to utgjorde halvparten av overenskomstens minstesats. Formuleringen i protokollen viser at de lokale partene har som formål å gjennomføre den nye reguleringen for fagbrevtillegg.

(63) Flertallet viser til merknadene overfor om den prinsipielle endringen av overenskomstens regulering av fagbrevtillegget. De lokale partenes intensjon er å gjennomføre den nye, sentrale ordningen for tillegget for fagbrev nummer to. Den lokale avtalen gir derfor ikke grunnlag for å fravike utgangspunktet om at fagbrevtillegget skal være likt for begge fagbrev.

(64) Mindretallet er enig med flertallet i at etterbetalingsplikten må gjelde fra tidspunktet den lokale protokollen innførte en høyere sats for begge fagbrev. Når det gjelder forståelsen av protokollen viser mindretallet til merknadene foran om at overenskomsten punkt 3.1.4 ikke oppstiller et utgangspunkt om

like satser for begge fagbrev. Hvorvidt det gjelder lik sats eller differensiert sats må avgjøres på grunnlag av tolkning av den enkelte avtalen. I dette tilfellet har partene hatt som formål å gjennomføre den sentrale ordningen. Bruken av presiseringen 100 % sett i sammenheng med tidligere reguleringer mellom partene, viser at intensjonen er at kompensasjonen for fagbrev nummer to skal være et fullt fagbrevtillegg etter overenskomsten, det vil si minstesatsen etter punkt 3.1.4 andre ledd.

(65) På denne bakgrunn avsies dom i samsvar med saksøkers påstand.

(66) Dommen er avsagt med slik dissens som fremgår foran.

Slutning:

1. Overenskomst nr. 109 for farmasøytiske bedrifter mellom Landsorganisasjonen i Norge og Næringslivets Hovedorganisasjonen for tariffperioden 2024–2026 punkt 3.1.4 er slik å forstå at partene kun er forpliktet til å følge overenskomstens minstesats for både fagbrev nr. 1 og fagbrev nr. 2, og at satsfastsettelse utover dette ligger innenfor partenes avtalefrihet.

2. I mangel av avtale om sats for fagbrev nr. 2 som avviker fra den sats for relevant fagbrev som partene har avtalt, gjelder avtalt sats for begge fagbrev.

3. Norgesplaster AS etterbetaler til berørte arbeidstakere i samsvar med påstanden punkt 1 og punkt 2, jf. lokal lønnsprotokoll av 06.06.2024.